

ROZHODNUTÍ

Kárný senát Nejvyššího správního soudu složený z předsedkyně senátu Mgr. Daniely Zemanové a členů senátu: JUDr. Petra Gemmela, Mgr. Věroslava Řezáče, JUDr. Aleny Mátlové, JUDr. Josefa Doubka a JUDr. Dalimily Gadasové projednal v ústním jednání dne 18. 5. 2011 návrh **ministra spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 28, na zahájení kárného řízení ze dne 5. 2. 2009, proti **JUDr. E. P.**, zastoupené JUDr. Petrem Zavřelem, advokátem se sídlem Nám. W. Churchilla 2, Praha 3, a rozhodl

t a k t o :

Podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, **s e**

JUDr. E. P.,
nar. X,
soudkyně Okresního soudu v Chomutově,

z p r o š ť u j e

kárného obvinění pro skutek spočívající v tom, že

jako soudkyně Okresního soudu v Chomutově způsobila nedůvodné průtahy, neboť nečinila po značně dlouhou dobu žádný úkon směřující k vyřízení věcí vedených Okresním soudem v Chomutově:

- 1) sp. zn. 10 C 139/94 – nečinnost od 5. 1. 2001 do 9. 2. 2009;
- 2) sp. zn. 10 C 328/94 – nečinnost od 30. 5. 2007 do 9. 2. 2009;
- 3) sp. zn. 10 C 653/95 – nečinnost od 23. 10. 2002 do 9. 2. 2009;
- 4) sp. zn. 10 C 236/96 – nečinnost od 18. 9. 2000 do 9. 2. 2009;

- 5) sp. zn. 16 C 292/99 – nečinnost od 6. 6. 2008 do 9. 2. 2009;
- 6) sp. zn. 16 C 531/99 – nečinnost od 7. 3. 2002 do 9. 2. 2009;
- 7) sp. zn. 16 C 766/99 – nečinnost od 6. 9. 2005 do 9. 2. 2009;
- 8) sp. zn. 16 C 455/2000 - nečinnost od 11. 1. 2006 do 9. 2. 2009;
- 9) sp. zn. 16 C 87/2001 – nečinnost od 17. 9. 2007 do 9. 2. 2009;
- 10) sp. zn. 16 C 110/2002 – nečinnost od 16. 4. 2002 do 9. 2. 2009.

č í m ž

s e m ě l a d o p u s t i t

kárného provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

neboť skutek **n e n í** kárným proviněním.

O d ů v o d n ě n í :

I. Návrh ministra spravedlnosti

Navrhovatel podal návrh na zahájení kárného řízení proti v záhlaví jmenované soudkyni. Dle jeho názoru se tato soudkyně dopustila kárného provinění dle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), neboť v celkem deseti věcech (viz výrok rozhodnutí) přidělených jí k rozhodnutí neučinila po značně dlouhou dobu žádný úkon směřující k vyřízení věci. Časové období navrhovatelem tvrzené nečinnosti je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Tímto jednáním se kárně obviněná soudkyně dle navrhovatele dopustila kárného provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“).

Navrhovatel zjistil průtahy na základě výsledků prověrky věcí starších pěti let, která byla provedena u Okresního soudu v Chomutově (dále jen „okresní soud“, případě „OS Chomutov“) ve dnech 8. 12. 2008 a 19. 1. 2009. Výsledky prověrky jsou zaznamenány ve spisech Ministerstva spravedlnosti vedených pod sp. zn. 422/2008-OD-ORG a 36/2009-OD-ORG. Navrhovatel připouští, že Okresní soud v Chomutově patřil k soudům dlouhodobě nedostatečně obsazeným a tím i k nejvíce zatíženým soudům v České republice. Dle jeho názoru však od roku 2004 docházelo ke zlepšování jeho

personální situace, od roku 2005 byl již plánovaný stav 30 soudců naplněn, od roku 2008 je k tomuto soudu přiděleno více soudců, než stanoví plán (tj. 35 soudců). Důsledkem předchozího stavu však je nashromáždění značného množství neskončených věcí, navrhovatel uvádí, že k 30. 6. 2008 bylo na úseku C tohoto soudu 9 219 neskončených věcí, což je nejvyšší počet ve srovnání s ostatními soudy v tomto kraji.

Kárně obviněná soudkyně je soudkyní Okresního soudu v Chomutově od roku 1990, patří tedy mezi zkušené soudce s dlouholetou praxí. Dle navrhovatele svědčí v její prospěch dobrá výkonnost, neboť stabilně vyřizuje kolem 40 věcí měsíčně, a také stále snižuje počet neskončených věcí. V roce 2004 bylo v jejím senátě 713 neskončených věcí, v současné době je to 536 věcí. I přesto byly zjištěny ve výše uvedených věcech dlouhodobé průtahy. Navrhovatel zvláště u zkušeného soudce předpokládá a očekává rychlejší postup i za situace, kdy má svěřeno k vyřízení značné množství neskončených věcí. Nečinnost kárně obviněné soudkyně v délce několika let výrazně prodloužila celkovou dobu řízení a tím došlo k ohrožení důvěry ve spravedlivé rozhodování soudů. Ani nepříznivá personální situace a její důsledky podle navrhovatele nemohou vyvinut soudce z naprosté nečinnosti.

Kárně obviněná soudkyně dle navrhovatele svou nečinností porušila právo garantované čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“) na rozhodnutí věci v přiměřené době. Porušila tak jednu ze základních povinností soudce stanovenou § 79 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, tj. povinnost rozhodovat v přiměřených lhůtách bez průtahů, a též povinnost vykonávat svou funkci svědomitě (§ 80 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Kárně obviněná soudkyně věděla, jaké povinnosti jí jsou uloženy a jaké důsledky jsou spojeny s jejich porušením, proto jí lze za popsanou nečinnost přičítat zavinění. Navrhovatel dovozuje i naplnění dalšího znaku kárného provinění, kterým je ohrožení důvěry ve spravedlivé (nezávislé a nestranné) rozhodování soudů, v čemž je zahrnuto i rozhodování soudů ve lhůtách, které odpovídají povaze a závažnosti jednotlivých věcí. Neprovedení řízení v těchto lhůtách, nedůvodná dlouhodobá nečinnost, vede k ohrožení důvěry ve spravedlivé rozhodování soudů.

Za kárné provinění dle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích navrhovatel kárně obviněné soudkyni navrhuje uložit kárné opatření dle § 88 odst. 1 písm. b) téhož zákona, konkrétně snížení platu o 20 % na dobu jednoho roku.

K prokázání jím uvedených tvrzení navrhuje provést důkaz spisy Okresního soudu v Chomutově, ve kterých měly vzniknout průtahy a spisy Ministerstva spravedlnosti o provedených prověrkách sp. zn. 422/2008-OD-ORG a 36/2009-OD-ORG.

II. Vyjádření kárně obviněné soudkyně

Soudkyně ve svém vyjádření nepopírá, že v navrhovatelem uvedených spisech došlo k průtahům, a to i v řádu několika let. Tyto průtahy však nebyly způsobeny ze strany obviněné soudkyně její úmyslnou nečinností, z nedbalosti nebo lenosti, ale v důsledku neschopnosti státní správy justice odstranit nedostatky v personálním obsazení Okresního soudu v Chomutově, jehož důsledkem je dlouhodobý a chronický podstav soudců. Jedná se o dlouhotrvající stav, který vedl a vede k trvalému zatížení a zahlcení místních soudců.

Kárně obviněná soudkyně byla jmenována na podzim 1990, v roce 1992 odešla na mateřskou dovolenou, ze které se vrátila v září 1997. Tehdy jí bylo přiděleno mimo jiné 77 spisů starších 5 let. K 1. 1. 1998, tj. po návratu z mateřské dovolené, bylo v jejím senátě 16 C 1313 věcí (celý soud měl k tomuto datu 12 899 nedokončených věcí). Kárně obviněná soudkyně předkládá přehled nápadu věcí do jejího senátu a výkonu v následujících letech: rok 1997 – nápad září až prosinec 127 věcí, výkon 460 věcí; rok 1998 – nápad 438, výkon 460; rok 1999 – nápad 837, výkon 444; rok 2000 – nápad 500, výkon 449; rok 2001 – nápad 303, výkon 299; rok 2002 – nápad 408, výkon 390; rok 2003 – nápad 298, výkon 358; rok 2004 – nápad 169, výkon 324.

Přestože byl v tomto období soud zahlcen nápadem věcí, od ledna 2005 přibyla soudcům oddělení C agenda týkající se věcí soukromých exekutorů, aniž by byla řešena potřeba dalších soudců. Obviněná soudkyně zdůrazňuje, že pro agendu soukromých exekutorů (NCE) zákon stanovil přednostní vyřízení (15-ti denní lhůtu) před ostatními civilními spory.

Obviněné soudkyni byla od roku 1997 přidělena specializace na věci s cizím prvkem, dále byla povinna držet dosažitelnost na trestním úseku. V roce 1999 bylo soudcům z civilního oddělení přidělováno cca 30 nevyřízených věcí oddělení P a Nc. Do poloviny roku 2004 byly obviněné soudkyni přidělovány též senátní věci, přičemž věci týkající se platnosti ukončení pracovního poměru měly přednost. Dále byla povinna vyřizovat přednostně statusové věci a restituce. Od roku 2005 docházelo k neustálému nárůstu věcí, k jejichž vyřízení je stanovena 15-ti denní zákonná lhůta. Do senátu 16 C napadl následující počet exekučních věcí: 2005 – 385, 2006 – 549, 2007 – 657, 2008 – 39. V exekučních věcech soudce nerozhoduje pouze jednorázově, věci se opakovaně vrací k rozhodnutí o dalších úkonech. Pro civilní soudce se jednalo o novou agendu, se kterou se museli seznámit, nastudovat příslušné právní předpisy a osvojit si pracovní postupy.

Soudkyně nesouhlasí s tvrzením navrhovatele, že její činností bylo porušeno právo garantované čl. 38 LZPS. Od roku 1992 není u Okresního soudu v Chomutově fakticky možno rozhodovat věci v přiměřených lhůtách a bez průtahů. Tento stav je možno přičítat Ministerstvu spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“), které vykonává státní správu soudů tím, že zejména zajišťuje jejich chod po stránce organizační (stanoví počty soudců), personální, finanční a hospodářské. Dle § 118 zákona o soudech a soudcích je ministerstvo povinno vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví. Nejméně od návratu obviněné soudkyně z mateřské dovolené, tj. od roku 1997, tuto povinnost ministerstvo na Okresním soudě v Chomutově neplnilo a nadále ji neplní.

Soudkyně uvádí přehled o počtu soudců na Okresním soudě v Chomutově v letech 1997 – 2003, nesouhlasí s tvrzením navrhovatele, dle něhož se situace na tomto soudě začala od roku 2004 zlepšovat, což dokládá podrobným rozbořem stavu soudců v letech 2004 – 2009. Z tohoto přehledu vyplývá, že přestože „tabulkový“ počet soudců byl od roku 2004 vždy vyšší nežli 30 soudců, z důvodu mateřských dovolených, dlouhodobých nemocí, stáží na vyšších stupních soudů atd., byl skutečný počet soudců vždy nižší a u Okresního soudu v Chomutově nebyl v rozporu s tvrzením navrhovatele naplněn potřebný počet soudců (30 soudců). Dále zdůrazňuje, že tento počet soudců by mohl průběžně vyřizovat pouze běžný nápad, u soudu je však v době podání kárného návrhu více než 9 000 neukončených věcí. Dle kárně obviněné soudkyně ministerstvo od roku 1992 nezajistilo u Okresního soudu v Chomutově takové podmínky, aby věci mohly být vyřizovány plynule a v přiměřených

lhůtách. Aktivita ministerstva v minulosti ohledně snah vyřešit situaci v Chomutově byla nedostatečná a bez potřebných výsledků, přestože vedení chomutovského soudu na ministerstvo opakovaně a dlouhodobě apelovalo a upozorňovalo na neúnosný stav vyřizování agendy. Obviněná soudkyně se z uvedených důvodů domnívá, že právo garantované čl. 38 odst. 2 LZPS a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod na rozhodnutí věci v přiměřené době je porušováno ze strany ministerstva, jeho nečinností je ohrožena důvěra v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.

Soudci chomutovského soudu pracují ve ztížených podmínkách, pod neustálým a dlouhodobým tlakem, který se negativně a prokazatelně projevuje na jejich zdraví. Je otázkou, jaké množství práce je soudce schopen zvládnout, aniž by došlo k poškození jeho zdraví, jaké nároky na něho mohou být kladeny. Dále obviněná soudkyně vznáší otázku, zda jsou soudci chomutovského soudu povinni vykazovat výrazně vyšší výkony než soudci u jiných soudů. Neztotožňuje se s tvrzením navrhovatele, dle něhož se u zkušeného soudce předpokládá rychlejší postup i za situace, kdy má svěřeno k vyřízení značné množství neskončených věcí. Není možno konstatovat, že zkušený soudce má věcem věnovat menší pozornost, to by vedlo k porušení dalších povinností soudce. Kárně obviněná soudkyně zdůrazňuje, že od roku 1997 nebyly k její práci vzneseny žádné výtky a připomínky ze strany vedení soudu ani účastníků řízení. Dlouhodobě dosahuje výkonnosti srovnatelné s ostatními kolegy. U Okresního soudu v Chomutově od 90. let dosud není situace stabilizovaná, k čemuž by měl kárný senát přihlédnout. Kárně obviněná soudkyně na svou obhajobu uvádí, že se vždy snažila rozhodovat věci starší tří let, neměla dost času a sil zabránit průtahům, které jsou jí vytýkány. K těmto průtahům by nedošlo, pokud by ministerstvo v přímé úměře nápadu věcí přiměřeně navyšovalo a stabilizovalo počet soudců.

Kárně obviněná soudkyně trvá na svém tvrzení, že nebylo v jejích objektivních možnostech, aby postupovala ve všech věcech, které jí byly přiděleny k rozhodnutí, bez průtahů a navrhuje, aby bylo vyneseno zprošťující rozhodnutí.

III. Ústní jednání dne 18. 3. 2011

Po přípravném řízení bylo ve věci nařízeno ústní jednání, jehož se obě strany zúčastnily osobně. Při jednání navrhovatel plně odkázal na písemné vyhotovení návrhu, potvrdil, že na svém návrhu trvá, považuje zjištěné průtahy za velice zásadní a vyžadující uložení kárného opatření. Kárně obviněná soudkyně rovněž odkázala na písemně podané vyjádření včetně jeho doplnění. Na dotaz předsedkyně senátu, s kolika přibližně spisy může pracovat soudce na civilním úseku, aniž by vznikly průtahy, uvedla, že dle jejího odhadu lze plynule pracovat přibližně se 150 – 200 spisy.

Předsedkyně senátu provedla důkaz konstatováním obsahu spisů, v nichž byly spatřovány průtahy. Tvrzení navrhovatele uvedená v návrhu na zahájení řízení odpovídala obsahu spisu a nebyla účastníky řízení nijak zpochybněna.

Dále byl proveden důkaz přečtením zpráv z prověrky provedené Ministerstvem spravedlnosti u Okresního soudu v Chomutově. Pod sp. zn. 422/2008-OD-ORG byla vypracována zpráva o výsledcích prověrky nevyřízených věcí starších 5 let, která proběhla

u Okresního soudu v Chomutově dne 8. 12. 2008. U tohoto soudu bylo k 31. 12. 2007 evidováno celkem 734 nevyřízených věcí starších 5 let, k 30. 11. 2008 celkem 681 těchto věcí, ve zprávě je konstatována snaha o snižování počtu nevyřízených věcí starších časových řad. I nadále je však počet těchto věcí velmi vysoký, problémem jsou i věci staré 1 – 3 roky a 3 – 5 let, kterých je evidováno na OS Chomutov nejvíce ze všech severočeských okresních soudů. Dále je konstatováno, že kontrola věcí starších časových řad vedením soudu není v podstatě vzhledem k množství věcí možná. Kontrola spisů se omezuje pouze na případy, kdy je účastníky řízení podána stížnost či kdy je podána žádost o odškodnění za nepřiměřenou délku řízení (tč. 10 – 20 žádostí o odškodnění týdně). Ve zprávě o prověrce je zdůrazněna potřeba navýšení soudního personálu, zejména vyšších soudních úředníků, za ideální by byl považován stav, kdy by dva soudci měli k dispozici jednoho VSÚ.

V závěrečném shrnutí pracovníci odboru dohledu ministerstva konstatují snahu okresního soudu snižovat počet nevyřízených věcí; nemožnost pravidelné fyzické kontroly starých věcí pro jejich množství; vhodnost motivace soudců cestou hodnocení podle počtu ukončení starších věcí, nikoliv pouze dle ukazatelů výkonnosti; potřebnost zvýšení počtu vyšších soudních úředníků, případně asistentů soudců. Součástí zprávy o prověrce jsou mimo jiné tabulky s údaji o počtu věcí nově napadlých, vyřízených a nevyřízených u okresních soudů v severočeském kraji za rok 2008. Z těchto údajů je zřejmé, že počet vyřízených věcí je vyšší nežli počet nově napadlých věcí, i přesto bylo na konci listopadu 2008 evidováno u tohoto soudu 8 792 nevyřízených věcí.

Další prověrka byla na OS Chomutov provedena 19. a 21. 1. 2009, kontrolovány byly věci starší 5 let (zpráva pod sp. zn. 36/2009-OD-ORG). Ve výsledku jsou pouze konstatovány průtahy v 10 věcech JUDr. P., v 8 věcech JUDr. S. – totožné s věcmi, pro které byl později podán návrh na zahájení kárného řízení. Součástí zprávy o prověrce je též návrh opatření předsedy krajského soudu k odstranění prověrkou zjištěných nedostatků ze dne 28. 1. 2009. Předseda krajského soudu ke snižování nedodělků u Okresního soudu v Chomutově navrhl: zajistit vysokou výkonnost soudů; zvýšit četnost prováděných prověrek věcí nejstarších časových řad; výsledky prověrek projednávat s příslušnými soudci na poradách okresních soudů; plánování stáží za účelem zajištění optimálního chodu příslušného okresního soudu; případné navýšení administrativních pracovníků; naplnění všech tabulkových míst asistentů; prověření konkursních řízení, která brání ukončení věcí C; zřízení přístupu do ISASu předsedovi a místopředsedům krajských soudů. Dle zpracovatelů informace pro náměstka Ministerstva spravedlnosti jsou navržená opatření předsedy krajského soudu z hlediska odboru dohledu v této fázi dostačující. Dle jejich názoru by navržená opatření mohla vést ke snížení počtu nevyřízených věcí, zejména nejstarších časových řad.

Dále byly provedeny důkazy, které navrhla kárně obviněná soudkyně, tj. stav věcí v senátu JUDr. P. dle evidence ISAS; přehled o propočtu výkonnosti soudců Okresního soudu Chomutov za roky 2004 – 2008, leden a únor 2009; dopis soudců Okresního soudu v Chomutově ministryni spravedlnosti z 15. 9. 1997 (rozběr situace na zdejším soudě v 90. letech, příčiny situace, zatíženost soudu, nedostatek soudců, zdůrazněna aktivita předsedy soudu). Dle analýzy činnosti Okresního soudu v Chomutově ze dne 20. 11. 2006 vypracované předsedou soudu Mgr. M., která zahrnuje situaci na tomto soudě v letech 2002 – 2005, byl v uvedeném období soudem každý rok vyřízen větší počet věcí, než tvořil nový

roční nápad, přesto bylo evidováno stále několik tisíc nedodělků. Předseda okresního soudu poukazuje na skutečnost, že dle Zásad pro výpočet pracovníků krajských a okresních soudů v České republice č. j. 1154/96-OOD platných k 1. 1. 2003 pro okresní soudy v agendě C soudci civilního úseku chomutovského soudu měřítko Zásad ročně překračují, přesto však jejich počet stále nestačí k vyřízení neskončených věcí. V roce 2003 bylo soudci oddělení C rozhodnuto o 470 více věcí, nežli činila uvedená norma, v roce 2004 653 věcí, v roce 2005 721 věcí. Výpočtem provedeným na základě výše neskončených věcí a stanovené roční normy výkonu soudce dospěl k výsledku, že k vyřízení pouze nedodělků na civilním úseku chomutovského soudu (bez nového nápadu) by bylo třeba přijmout v roce 2005 dalších 32 soudců. S touto potřebou se však při rozdělování rozpočtově zajištěných soudcovských míst nepočítá a situace zůstává neřešena bez ohledu na to, že se každým rokem zvyšuje pracovní zátěž soudce na dnes již neúnosnou míru. Předseda soudu dále zmiňuje, že soudci oddělení C jsou kromě běžné agendy dále výrazně zatíženi vyřizováním agendy soukromých exekutorů, v roce 2005 každý z civilních soudců navíc vyřídil 496 těchto věcí. Též nápad těchto věcí se neustále zvyšuje, a přesto se potřebou navýšením potřeby soudců nikdo nezabývá.

Předseda soudu dále zmínil situaci ohledně delegací věcí na jiné soudy. Toto řešení bylo zvoleno za účelem vyřešení neúnosného počtu nerozhodnutých věcí na chomutovském soudu, bez výhledu možnosti jejich rychlého rozhodnutí. Řešení cestou delegace se však ukázalo jako neefektivní, Mgr. M. uvádí důvody (administrativně náročné úkony, enormní zatížení Vrchního soudu v Praze, apod.).

V závěru analýzy jsou předsedou soudu shrnuty zde uvedené údaje tak, že k vyřízení v minulosti nahromaděných věcí včetně běžného ročního nápadu by bylo třeba na civilním úseku 45,23 soudců, propočítáno bez soudců, kteří by měli vyřizovat agendu soukromých exekutorů. V současné době (tj. v roce 2006) je civilní úsek obsazen 13 soudci, což je 3,5krát méně, než je třeba na zvládnutí ročního nápadu a nedodělků. Předseda soudu zdůrazňuje, že vzhledem k této situaci dochází k průtahům při rozhodování věcí, avšak nikoliv vinou soudců, tj. jejich nízkým pracovním výkonům. Pouze dlouhodobě zvýšeným a neúnosným úsilím soudců tohoto soudu dochází k zabránění ještě větších průtahů. Personální podstav soudců trvá již přes 10 let a není orgány státní správy justice řešen. Ministerstvo spravedlnosti je o situaci pravidelně informováno. Předseda soudu informoval též poslance poslanecké sněmovny na schůzce 16. 11. 2004 na Okresním soudě v Chomutově, za účasti předsedy Krajského soudu v Ústí nad Labem, též bez výsledku. Dne 15. 2. 2006 se předseda chomutovského soudu sešel osobně s předsedou vlády, též za účasti předsedy krajského soudu, za účelem upozornění na neúnosnou situaci na jím vedeném soudě. Mgr. M. uzavírá analýzu s tím, že vzhledem k reálné situaci na soudě každý nově napadlý spis nutně zastará, nežli začne být vyřizován podle pořadí nápadu, ve vyřízení každé věci tedy nutně dojde z výše uvedených příčin k průtahům.

Veřejný ochránce práv na žádost k podání vyjádření ohledně jemu známých skutečností o situaci na Okresním soudě v Chomutově uvedl, že se poměry na tomto soudě zabýval na základě několika stížností. Nepříznivá personální situace u tohoto soudu je mu známa, dle jeho poznatků jsou průtahy u Okresního soudu v Chomutově běžné. Tento stav považuje za důsledek dlouhodobých organizačních nedostatků, za které nejsou přímo odpovědné orgány státní správy okresního soudu (tj. vedení), a tím méně jednotliví soudci.

Přesto upozorňuje, že tento stav není možno považovat za standardní, stížnosti účastníků na průtahy jsou odůvodněné.

Ve zprávě o šetření ze dne 11. 11. 2003, sp. zn. 887/2001/VOP/HV dospěl Veřejný ochránce práv k závěru, že objektivní příčina nečinnosti v řízení vedeného u Okresního soudu v Chomutově spočívá v nedostatku soudců u zdejšího soudu. Soudci za daných podmínek nemohli projednat věci v přiměřených lhůtách. Při úvahách o míře zodpovědnosti za průtahy v řízeních u tohoto soudu dospěl Veřejný ochránce práv k závěru, že předseda okresního soudu by za dané průtahy nesl odpovědnost v případě, kdyby vytvořil špatný rozvrh práce. Extrémní prodlevy v řízeních u tohoto soudu jsou však způsobeny fungováním systému přidělování soudců, který je v kompetenci Ministerstva spravedlnosti. Přestože ze strany ministerstva jsou snahy situaci řešit, nelze dospět k jinému závěru, než že k neodůvodněným průtahům u Okresního soudu v Chomutově dochází v důsledku špatné státní správy Ministerstva spravedlnosti. Ministerstvo bylo upozorňováno předsedou soudu na nedostatek soudců, přesto nezajistilo jejich dostatečný počet od roku 1992.

Kárný senát vyzval v přípravném řízení předsedu okresního soudu k vypracování pracovního hodnocení kárně obviněné soudkyně. Předseda soudu v tomto hodnocení uvedl, že kárně obviněná soudkyně patří k nejvýkonnějším soudkyním soudu. Od roku 1998 dosahovala neustále vyšších průměrných měsíčních výkonů, nežli stanoví norma stanovená Ministerstvem spravedlnosti. Podotýká, že soudkyně má v rámci civilní agendy přidělenou složitou a náročnou specializaci na věci s cizím prvkem. JUDr. P. hodnotí jako zkušenou soudkyni, její rozsudky jsou dobře hodnoceny i odvolacím soudem. Má potřebný právní rozhled, dobré znalosti hmotného i procesního práva, judikatury. Dobře se s ní spolupracuje, nečiní problémy při přijímání změn rozvrhů práce, dodržuje pracovní dobu, často pracuje i nad její rámec. Předseda soudu uvádí, že v době absolutního nedostatku soudců obětovala této situaci částečně svůj rodinný i manželský život, jako ostatně i ostatní soudci v daném období. Osvojila si novou exekuční agendu v souvislosti s přijetím zákona č. 120/2001 Sb., na rozdíl od jiných kolegů přijímala komplikace s tím spojené profesionálně. Ostatními kolegy je respektována, o čemž svědčí její opakované zvolení do soudcovské rady.

Dle předsedy soudu je JUDr. P. psychicky odolná, v minulosti musela zvládnout vyřízení velkého množství spisů, přitom na rozdíl od jiných kolegů nepolevila ve svém úsilí, nedomáhala se přidělení jednodušší agendy. Při přerozdělování starých spisů z důvodu odchodů soudců z různých důvodů mezi zbylé soudce přijímala rozhodnutí vedení soudu bez negativních komentářů a postojů, vědoma si potřeby věci rozhodnout. Je ochotna zpracovávat jakoukoliv agendu, která je jí přidělena. Kárně obviněná soudkyně působila na Okresním soudě v Chomutově i v době, kdy každý soudce vyřizoval cca 1 000 spisů, mezi kterými byly věci i deset let staré, nedoručené od několika předchozích soudců, atd. Soudci v té době neměli čas se vzdělávat, snažili se jen soudit, což však nebylo možno jinak, nežli se zpožděním tří a více let, neboť prvotně musely být vyřizovány staré věci. Mnoho soudců toto pracovní vytížení nevydrželo a situaci řešilo odchodem z různých (i vážných zdravotních) důvodů, kárně obviněná soudkyně zde setrvala a významně napomohla stabilizaci soudu. Dle předsedy soudu JUDr. P. prokázala velké pracovní nasazení, psychickou i fyzickou odolnost a obětavost, aniž měla možnost v pracovním vytížení polevit, absolvovat stáž u jiného soudu, atd. K pracovnímu hodnocení předseda

soudu připojil tabulky s údaji o průměrném měsíčním výkonu soudkyně v porovnání s nejvyšším a nejnižším výkonem jiného soudce ve sledovaném období a průměr soudců dané agendy, a to za období od roku 1998 do 2008, a leden – duben 2009.

Kárně obviněná soudkyně navrhla důkaz vypracováním znaleckého posudku, kterým chtěla prokázat nemožnost plynulého vyřizování věcí u Okresního soudu v Chomutově v přiměřených lhůtách, aniž by byly porušovány předpisy pracovního práva a zejména hygieny práce. Žádala zodpovědět, jaký výkon lze po soudci požadovat s přihlédnutím ke všem okolnostem a podmínkám jeho práce, aniž by se výkon jeho činnosti negativně projevil na fyzickém a duševním zdraví.

Na základě tohoto zadání byla kárným senátem oslovena PhDr. Z. Ž., přední odbornice v oblasti hygieny práce, která se k možnosti podání znaleckého posudku s výše uvedeným zadáním vyjádřila v odborném vyjádření ze dne 9. 2. 2011. K posouzení jí byly předány otázky, zda je možné se spolehlivými závěry vypracovat znalecký posudek, který by prokázal, zda je soudce při své činnosti dlouhodobě přetěžován a je na něho kladena taková zátěž, která vylučuje výkon činnosti bez pochybení. Dále měla zodpovědět, zda je možno objektivně stanovit přípustnou míru zatížení konkrétního soudce a naopak míru zatížení, která již vždy vylučuje kvalitní výkon jeho činnosti.

PhDr. Ž. uvedla, že v oblasti psychologie práce jsou k dispozici metodiky, kterými je hodnoceno přetížení ve skupině pracovníků stejné profese, tato metoda však byla napadnuta jako neobjektivní a jako závazný pokyn v metodách pracovního lékařství nebyla přijata. Přetížení u jednotlivce nikdy v hygieně práce posuzováno nebylo a není to ani náplní psychologie práce v hygieně práce, neboť dle názoru PhDr. Ž. nelze vycházet ze subjektivního hodnocení pracovníka. Své odborné vyjádření uzavřela tak, že dle jejího názoru v oboru hygieny práce nelze vypracovat znalecký posudek na míru psychického zatížení soudce, psychická pracovní zátěž je považována za faktor nespecifický, kdy neexistuje jednoznačný vztah mezi příčinou a následkem.

Na základě těchto závěrů nebylo kárným senátem zadáno vypracování znaleckého posudku a návrh soudkyně na provedení důkazu byl zamítnut.

Dále byl konstatován obsah spisů rejstříku Spr vedených okresním soudem, jednalo se o žádosti vedení okresního soudu adresované krajskému soudu ohledně navýšení počtu administrativních pracovníků, pracovníků v oblasti informatiky a dalších provozních záležitostí. Vedení okresního soudu opakovaně upozorňovalo na zatížení soudu velkým množstvím starších neskončených věcí, přičemž stávající počet soudců nemůže v dohledné době tyto věci rozhodnout, aniž by nedocházelo k průtahům v dalších věcech, které nebudou vyřizovány.

V závěru dokazování byl konstatován obsah dopisu soudců civilního oddělení Okresního soudu v Chomutově ze dne 10. 5. 2011, kteří vyjádřili kárně obviněné soudkyni podporu a upozornili na nestandardní situaci na tomto soudě. Dle jejich názoru není možno při objemu věcí, které mají přidělené k rozhodnutí, efektivně pracovat se všemi věcmi, tj. plynule. Zákonitě proto dochází k průtahům ve většině spisů, s nimiž soudce aktuálně nepracuje. Dle zkušeností soudců je možné a reálné efektivně provádět úkony maximálně ve 150 – 200 spisech zároveň. JUDr. P. pracuje v uvedených podmínkách již dlouhou dobu, i přesto stále pracuje kvalitně, je oporou i svým kolegům. Nelze vyloučit, že

v jí vyřizovaných věcech nedošlo k průtahům, vzhledem k výše uvedeným skutečnostem to však nelze přičítat jejímu zavinění, ale dlouhodobě nepříznivému a neřešenému personálnímu stavu u zdejšího soudu, který byl ostatně kárným senátem Nejvyššího správního soudu zmíněn v rozhodnutí pod sp. zn. 13 Kss 4/2009.

Žádný z účastníků nenavrhл provedení dalších důkazů a dokazování bylo tímto ukončeno.

IV. Vyhodnocení věci kárným senátem

Kárný senát zhodnotil skutečnosti vyplývající z provedených důkazů, porovnal je s tvrzením navrhovatele a vyjádřením kárně obviněné soudkyně a dospěl k následujícím závěrům:

Kárně obviněné soudkyni bylo navrhovatelem vytýkáno zaviněné porušení povinností soudce dle § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Svým jednáním měla ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů, neboť v rozporu s povinností uloženou § 79 odst. 1 téhož zákona nerozhodovala v přiměřených lhůtách bez průtahů. V projednávané věci nebylo sporu o tom, že v navrhovatelem uvedených deseti věcech skutečně došlo k významným průtahům v řízení. Stěžejní otázkou pro posouzení však bylo, zda k těmto průtahům došlo v důsledku porušení povinností kárně obviněné soudkyně, neboť pouze taková nečinnost může být shledána kárným proviněním ve smyslu § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích.

V řízení bylo prokázáno, že kárně obviněná soudkyně v období, kdy mělo dojít ke kárnému provinění, rozhodovala plynule a bez průtahů dlouhodobě podstatně více věcí, než je v průměru stanoveno pomocnou normou Ministerstva spravedlnosti. Navrhovatel netvrdil, a v řízení nebylo zjištěno nic, co by nasvědčovalo tomu, že by kárně obviněná soudkyně tohoto výkonu dosahovala jinak, než řádným výkonem své činnosti, tj. například rozhodováním pouze jednodušších věcí, atd. Bylo naopak zcela jednoznačně prokázáno, že soudkyně měla v období, kdy došlo k vytýkaným průtahům, přiděleno k rozhodnutí takové množství věcí, které již vylučovalo možnost vyřizovat je všechny plynule v přiměřené lhůtě. Dle názoru kárného senátu nelze explicitně a s obecnou platností kvantifikovat, jaké množství přidělených spisů lze ještě vyřídit bez nutnosti vzniku průtahů a jaké již nikoliv. Při tomto posouzení je velmi mnoho podstatných proměnných faktorů, které je třeba vždy posoudit individuálně. Jedná se jednak o skutečnosti týkající se druhu přidělované agendy – např. stáří přidělených věcí, jejich složitost, specializace, poměr věcí s přednostním vyřízením, kombinace s jiným druhem agendy atd., a dále o podmínky, za nichž soudce pracuje – např. zajištění potřebného počtu administrativního aparátu, možnost spolupráce s vyšším soudním úředníkem, přidělení asistenta atd. Tyto skutečnosti musí být vždy vyhodnoceny v celkovém souhrnu a za přihlédnutí k případným dalším faktorům, které mohou být pro činnost soudce relevantní (zdravotní stav, osobní zátěž). Ostatně podobný závěr vyslovila PhDr. Ž. ve svém odborném vyjádření.

V projednávané věci však bylo provedenými důkazy prokázáno, že kárně obviněné soudkyni nebyly dlouhodobě, a ani v předmětném časovém období, kdy došlo dle navrhovatele k průtahům, vytvořeny podmínky, aby mohla pracovat se všemi jí

přidělenými spisy a činit v nich potřebné úkony bez průtahů. Kárně obviněná soudkyně pracovala od návratu z mateřské dovolené neustále v řádu s několika sty věcmi civilní agendy, včetně specializace na věci s mezinárodním prvkem, dále jí byly přidělovány opět v řádu stovek věcí věci vyplývající z činnosti soukromých exekutorů s nutností přednostního vyřízení. I přes pravidelné a podstatné překračování normy stanovené ministerstvem pro jí vyřizovanou agendu nemohla vlastními silami dosáhnout snížení počtu přidělených věcí na takový objem, u něhož by bylo možné činit ve všech spisech potřebné úkony tak, aby v žádném z nich nedocházelo k bezdůvodné nečinnosti. Kárný senát se neztotožnil s tvrzením navrhovatele, že i za těchto okolností je soudkyně za zjištěné průtahy odpovědná a lze jí za jejich vznik přičítat zavinění.

Není v pravomoci kárného senátu určovat, kdo je za výše popsanou situaci v senátu kárně obviněné soudkyně a potažmo na celém Okresním soudě v Chomutově zodpovědný. Lze pouze konstatovat, že ministerstvo spravedlnosti bylo jako ústřední orgán státní správy vedením chomutovského soudu pravidelně informováno o tom, že zde nejsou vytvořeny podmínky pro plynulé vyřizování agendy a že počet 30 soudců, který pro tento soud stanovilo ministerstvo, může zvládnout rozhodovat bez průtahů pouze běžný nápad, nikoliv nedodělky starých věcí v řádech tisíců. V projednávané věci bylo povinností kárného senátu pojmenovat příčinu vzniku průtahů, jak je uvedeno v předchozím odstavci, a určit, zda je za tuto příčinu zodpovědná kárně obviněná soudkyně. K tomu lze zcela spolehlivě konstatovat, že nikoliv. Z důkazů provedených v řízení bylo zjištěno, že velké množství věcí přidělených k rozhodnutí kárně obviněné soudkyni bylo způsobeno dlouhodobým nedostatkem soudců na tomto soudě v devadesátých letech dvacátého století. Z tohoto důvodu bylo nutno stávajícím soudcům přidělovat k rozhodnutí daleko vyšší počet věcí, nežli mohli průběžně vyřizovat. V důsledku toho se nahromadil velký počet neskončených věcí, který nemohl být vyřízen soudci působícími na tomto soudě. Tato skutečnost byla mezi účastníky nesporná – konstatoval ji jak bývalý i současný předseda chomutovského okresního soudu, zde působící soudci, Veřejný ochránce práv, tak i sám navrhovatel.

Navrhovatel tuto situaci připustil, uvedl však, že vytvořil dostatečné podmínky pro to, aby soud byl dostatečně obsazen. Dle jeho názoru jím poskytnuté prostředky nedostatečně využil předseda krajského soudu, potažmo předseda dotyčného okresního soudu. Z hlediska odpovědnosti kárně obviněné soudkyně za vytýkanou nečinnost však tyto skutečnosti nejsou relevantní. Z uvedeného tvrzení navrhovatele je naopak zřejmé, že stav znemožňující plynulé vyřizování věcí byl vyvolán selháním na straně státní správy soudů – ať již na jakékoliv straně a úrovni této správy - a nikoliv osobním selháním soudce přiděleného k Okresnímu soudu v Chomutově, který nemá na početní stav soudců, administrativního aparátu a vůbec materiálních pracovních podmínek žádný vliv. Uvedené skutečnosti byly zjištěny z řádně provedených důkazů, navrhovatel žádný z nich nezpochybnil, nenavrhл žádné další důkazy k prokázání jiného skutkového stavu.

Kárný senát proto po vyhodnocení všech zjištěných skutečností dospěl k závěru, že přestože k průtahům v navrhovatelem uvedených deseti věcech došlo, nelze příčinu jejich vzniku přičítat zavinění kárně obviněné soudkyně. V řízení bylo naopak zjištěno, že JUDr. P. ke své práci přistupuje zodpovědně a obětavě, výsledky její činnosti nelze kvalitativně ani kvantitativně zpochybnit. Tento závěr je v souladu s konstantní judikaturou kárných senátů, lze odkázat např. na rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci

ve věci sp. zn. 1 Ds 9/2007 (na které poukázala i kárně obviněná soudkyně ve svém návrhu), dle něhož: „zaviněné porušení povinnosti kárně stíhaného soudce a jím zaviněnou nečinnost nelze spatřovat v průběhu období, během něhož oddělení, pod nějž spadá kárně stíhaný soudce, nebylo personálně dostatečně obsazené, a to i z hlediska počtu vyšších soudních úředníků a přes vysoký nápad věcí. Zaviněné porušení povinnosti soudce lze vzít v potaz až v okamžiku, kdy se situace personálně stabilizovala, neboť do té doby nebylo v silách soudce soustavně ve všech jemu přidělených věcech pracovat“.

Navrhovatelem uvedený skutek není kárným proviněním ve smyslu § 87 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Kárně obviněná soudkyně byla dle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb. z tohoto skutku zproštěna.

P o u č e n í: Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné.

V Brně dne 18. května 2011

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně kárného

senátu